四川省地名录丛书之一八九

016838

ཉག་རོང་རྫོང་གི་ས་ཆའི་མིང་བཏུས།

四川省甘孜藏族自治州

新龙县地名录

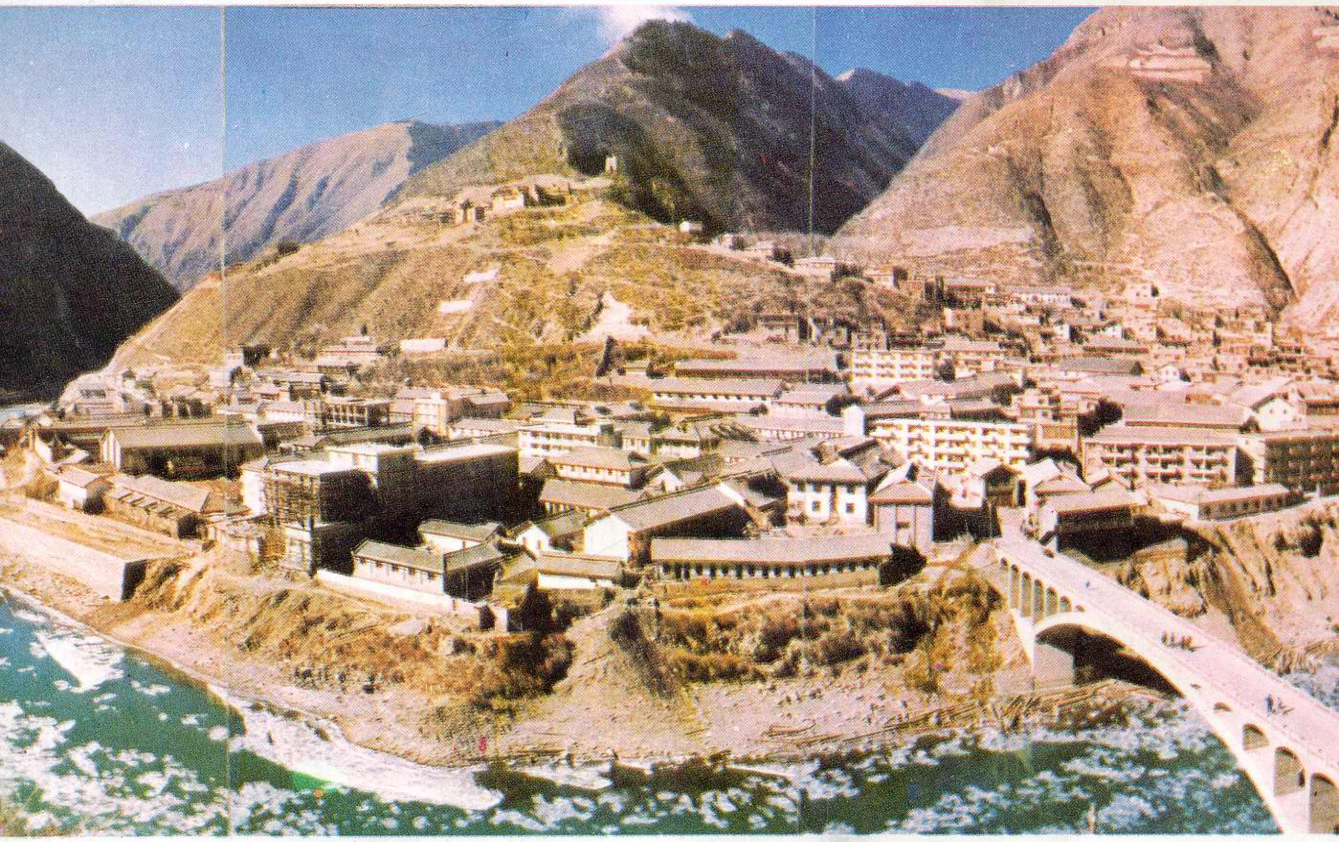

新龙县地名领导小组编印

1986

四川省甘孜藏族自治州

SICHUANSHENGGANZIZANGZUZIZIZHIZHOU

新龙县地名录

XIN LONGXIAN DIMINGLU

新龙县地名办公室编印

一九八七年十一月

目　　录

一、前　言

二、新龙县地图

三、新龙县概况（汉、藏文）……（1）

四、行政区划和自然村

如龙……（19）
河东区……（21）
吾西乡……（22）
甲孜乡……（24）
绕鲁乡……（26）
色威乡……（28）
谷日乡……（30）
甲拉西乡……（32）
吴亚乡……（35）
蔓青乡……（37）
博美乡……（39）
河西区……（42）
通宵乡……（43）
友谊乡……（45）
皮察乡……（47）
麻日乡……（49）
博孜乡……（51）
雄龙西乡……（53）
上占区……（56）
大盖乡……（57）
沙堆乡……（60）
日巴乡……（62）
乐安乡……（64）
下占区……（67）
尤拖西乡……（68）

2

子拖西乡 …… (71)
和平乡 …… (74)
洛古乡 …… (77)
拉日马乡 …… (79)

五、自然地理实体

沙鲁里山概况 …… (85)
卡洼洛日山概况 …… (86)
雄龙扎呷(山)概况 …… (87)
嘎然山概况 …… (88)
相底斯郎山概况 …… (89)
拉扎嘎山洞概况 …… (90)
雅砻江(新龙段)概况 …… (91)
赞多错那玛概况(海子) …… (92)
石门坎概况 …… (93)
山、山脉 …… (98)
河、沟、河流 …… (106)
湖泊 …… (108)

六、企事业单位

甘孜州新龙林业局概况 …… (109)
新龙县中学概况 …… (110)
新龙县城关小学概况 …… (111)
新龙县人民医院概况 …… (112)
新龙县气象站概况 …… (113)
新龙县林场概况 …… (114)
新龙县水电厂概况 …… (115)
场、站 …… (117)

七、人工建筑物

新龙县大桥概况 …… (118)

八、革命纪念地、名胜古迹

新龙县革命公墓概况 …… (121)
嘎绒寺概况 …… (122)
依西寺概况 …… (123)
土木寺概况 …… (124)

九、附录

1、四川省甘孜藏族自治州人民政府关于全州各县、区、乡、镇
标准名称的通告 ……………………………………………………（127）
2、新龙县人民政府关于全县行政区划和县城街道标准名称的通告 …………（129）
3、新龙县人民政府关于征集地名历史资料的通告 ……………………………（133）
4、新龙县地名首字笔画排列顺序检索表 ……………………………………（134）
十、编后记 ……………………………………………………………………（149）

试读结束，需要全本PDF请购买 www.ertongbook.com

前　言

地名是人类历史的产物，社会交往的工具。它与国家的经济、文化、国防建设，国际交往，民族团结，人民生活等方面，都有密切的关系。实现地名标准化，是为社会主义现代化建设服务的一项基础工程。

由于历史的原因，过去新龙县部分地名存在不少问题。有的一名多写，音译不准，含义不确，或歧视兄弟民族；有的图实不符，地图与地名实体错位、错字、错名，难免贻误工作，给人民生活也带来不便。为此，我们于1984年4至9月，根据《全国地名普查的若干规定》和省、州人民政府的要求，参照一比十万地形图为基础，以1∶40万地形图对全县1174条地名进行了普查工作，并遵照国务院（1979）305号文件精神对全县地名进行了标准化处理：纠正错字、错音、错位293条，更命3条，新命名14条，调整地名辖属关系337条。所得表、卡、图、文四项成果，业经省、州地名领导小组验收合格。1985年9月，我们在综合地名普查成果的基础上，纂写成《四川省甘孜藏族自治州新龙县地名录》，以应社会的广泛需要。

本书内容共收录新龙县主要地名1147条。其中行政区划和自然村地名665条，自然地理实体地名374条，企事业单位地名30条，人工建筑地名36条，名胜古迹、纪念地名42条。汉语地名按普通话语音拼写；藏语地名皆注民族文字，并按《藏语地名汉语拼音字母音译转写法》加以转写。其地名由来、含义皆有简明的注释。乡以上政区和其他重要地名还有概况说明材料51篇，全县行政区划图、县城街道图各1幅，反映地名实体风光的照片12幅。此外，附录政府有关文告3份，本县地名首字笔划索引1套。

本书所引人口数为1982年全国第二次人口普查数；村组建置、工农业生产方面的数据，取材于本县1983年统计年报；余皆由有关主管部门提供。

本书是新龙县目前最全面、系统、准确的地名资料，是各级政府加强地名管理、推行地名标准化的一本法定的地名工具书。

今后任何单位和个人引用新龙县地名均应一律以本地名录为准。

四川省甘孜藏族自治州新龙县地名领导小组

1985年12月10日

新 龙 县 概 况

新龙县位于四川省甘孜藏族自治州中部，东经100°18′——100°52′，北纬30°56′——31°31′。东与炉霍县和道孚县毗邻；南与理塘县、雅江县接壤；西与白玉县相接；西北与德格县为邻，北以卡洼洛日山与甘孜县分界。南北长、东西窄。辖4个区，24个乡，92个村。总面积8,672平方公里。总人口38,371人。其中：藏族31,388人，汉族6,971人，彝、羌、维吾尔、高山等民族12人。人口密度每平方公里0.226人。

县人民政府驻如龙，东经100°19′，北纬30°56′。海拔高度3050米，距康定城西北475公里。

一、历史沿革

新龙县藏名梁茹，意为森林间的河谷。相传元初当地喇嘛喜绕降泽观见元世祖忽必烈时，施展法力将一铁矛打成疙瘩，因而受到世祖赏识，封为土司，故称瞻堆（藏语译音，意为将铁打成疙瘩的）土司。其地亦自此得名瞻堆。明洪武六年（公元1373年）封当地头人五土司，分辖上、中、下瞻堆。清康熙四十一年（公元1702年）置五品按抚司于此。雍正六年至乾隆十年（公元1728——1745年）又先后分授上瞻为茹长官司，下瞻为按抚司、中瞻为长官司。故其地又有“三瞻”之称。清道光28年起至同治四年（1848——1865年）三瞻之地尽为中瞻堆土酋贡布郎加控制。同治四年（1865年）为西藏所踞。光绪三十四年（1908年）边务大臣赵尔丰率付松林驱藏，暑三瞻为白玉州管辖。宣统三年（1911年

“改土归流”，置河东、河西、上占、下占等四大东本（即四大千户）于此，同年六月又置瞻堆委员治，隶于川边经略使署。辛亥革命后，1913年拟置怀柔县于此，未果。民国五年（1916年）八月一日始于境内置县，命名瞻化，有“汉化三瞻”之意。新中国成立后，实行民族团结政策，1951年取缔了歧视兄弟民族的“瞻化“之名，并以县城地形如龙头藏语昔称“主母主“（意为雌龙），解放后改称“主沙主”（意为新龙），赋“龙获新生”之义，故更名新龙县。辖境置县以后，曾先后隶于邓柯府、川边镇守使署、川边屯垦使署、西康政务委员会。1931年一度属西藏地方政府，次年复属西康政务委员会。西康建省后，属西康省第四行政督察区。1950年后，属西康省藏族自治区。1955年后属四川省甘孜藏族自治州至今。

二、自然条件

新龙县地处青藏高原东南边缘；属川西山原和横断山地的接触带。境内群山连绵，沟壑纵横。地势北高南低。地貌以山原为主。北部为海拔4800——5400米的高山和极高山，（占全县总面积的14%）。最高峰：日巴乡的卡洼洛日大雪山，海拔5995米，终年积雪，有现代冰川发育。最低点在南部子拖西乡的当巴村，海拔2760米。县境中部因雅砻江纵贯南北，形成深切割山原；东部和西部由于切割较浅，呈波状起伏，平坦辽阔的山原地貌（占全县总面积的76%）。雅砻江两岸有狭小平坝断续分布（占全县总面积的10%），是县内主要的农耕集中地。

河流属雅砻江水系。雅砻江北至甘孜县入境，南出雅江县，经流长175公里，于境内先后纳阿色沟、麦柯、如地柯、玻璃沟、切衣沟、甲拉西沟、霍曲、呷拉沟、尤拉西沟、子拖西沟、拉曲、麦曲等17条支

流。年均水量约25.57亿立方米。水力资源理论蕴藏量（不含雅砻江）达549,543千瓦，可开发量为210,336千瓦。已建成小型电站10座，装机容量589千瓦，利用率仅达0.28%，大量水利资源当待开发。

气候属北温带高山气候，垂直分异明显，含山地温带、山地寒带、高山亚寒带、高山冰冻带等四种气候。常呈高处降雪、低处降雨的殊观，一般山顶寒冷、山麓则较暖和。故居民聚落多分布在山麓河谷。全县年均气温7.4°c，最冷月（1月、12月）极端低温零下19.2°C，最热月（7月）极端高温33.2°c。无霜期102天。年均日照为2156小时。年降水量600——700毫米，雨量少而不均。时有旱涝、冰雹、霜冻、山洪、滑坡、泥石流等自然灾害发生。

境内地质以三迭系灰岩为主。土壤类型有山地棕白土、山地棕壤、山地棕色灰化土、高山草甸土等。山原、河谷地带以山地棕壤和褐色土为主，中低山地以红砂土为主。海拔3000米以下的山沟狭地，多为夹沙砾石，土层脊薄，水土流失极为严重。海拔3500米以上的高山，主要为牧业草地，（约占全县总面积的65%）。海拔3500——4000米的山坡、峡谷地带，原始森林和混交林呈连续流状和块状分布，（约占全县总面积的28%），是县内林业的主产区。主要树种有鳞皮冷杉、川西云杉、鳞皮云杉、黄果冷杉、高山松、高山栎等，尤以盛产鳞皮云杉著称。野生资源也极为丰富，已达批量生产和有条件形成商品生产的有虫草、知贝母、黄芪、羌活、牛黄、雪莲花、独一味、麝香、鹿茸、豹骨、水獭肝、秦艽、党参、熊胆等30余种。主要矿藏有石灰石、辉锑矿、水晶石等。雅砻江两岸和拉日马、甲斯孔、麦柯一带沙金矿藏丰富，全国闻名。

三、经济状况

新龙县工农业生产发展较快。1983年全县国民生产总产值达1389万元（不含州企业）。

林业：是本县经济的主要部门。林业用地4,200,000亩，占全县总面积的28%，森林复被率占10.1%;总盖度为25.8%。现有森林面积167,330亩，活立木总蓄积量388万立方米，其中：有林地乔木林蓄积3,153立方米。成熟林占森林的89%，有林地平均每公顷储积372立方米。据统计1972年——1982年共采伐圆木1,289,328万立方米，其中：森工局占85.4%,地方占14.5%。森工总产值为4711.12万元；地方总产值为478.72万元。1983年全县林业总产值为96.46万元。

农业：现有耕地面积54,845亩,(全县农业人平2.06亩)，其中：水地5,400亩，占9.8%,山地占90.2%。1983年农业总产值251.99万元。粮食总产1,363万斤,为1950年的4.1倍。人平有粮426斤,人平收入200元。粮食作物以青稞、小麦、洋芋为主。一年一熟,耕地少、坡地多、常受旱涝影响。兴修水利66座（水渠长95公里）,新增灌溉面积9,145亩,使生产有较大发展。

牧业：有纯牧业乡两个,是本县主要牧场。其余乡均为半农半牧。全县草原面积共达849,146亩。1983年各种畜牲存栏数：227,153头(只),(其中：牛124,545头，马7,943匹，羊93,469只，猪1,189头)，比1950年增长3.5倍,户平牧畜40头（只）。牧业总产值为726.34万元，人平240.4元。

工业：建国前,仅有藏毯编织、缝纫、木、铁等家庭手工业。建国后,地方工业已有较大发展。现有发电、农机修理、建材预制、食品加

工，酿造等工业企业等12个，职工1,562人。1983年工业总产值为313万元。（不含森工）。

乡村企业：有建材、种植、养殖、农商、木材、发电、运输、黄金生产、药材等多种经营。1983年底已有乡村企业22个，共收入61.55万元。此外还有：运输专业户138户，拥有大型拖拉机25台、手扶式拖拉机101台、汽车15辆；养殖专业户497户，共养牛20,000多头，建材专业户43户，兴办砖瓦厂33个、石灰厂13个；农村商业专业户22个，共有资金60,000元。经济林木发展也很迅速，现有苹果树24,000株，花椒苗12,000棵。

交通运输：建国前，无公路、全靠人背畜驮。建国后交通运输发展较快。1969年修筑了甘（孜）、新（龙）公路，全长100公里。后又新修了雅(江)、新（龙）公路，全长192公里，将于1986年底通车。区、乡公路可达拉日马、吾西、雄龙西、博孜、通宵等地，全长87公里。此外还有林区公路70公里，横跨雅砻江铁索桥10座，钢筋混凝公路大桥2座（各净跨80米、宽6米），全县大小汽车85辆，县汽车队1个，公路道班15个。

商业：建国后成立了民族贸易公司，商业粮食工作有较大发展。区、乡共有商业网点47个。1983年社会商品零售额达595.1万元，比1976年净增212万元。

四、文教卫生

教育事业：建国前，全县仅有小学5所，教师9人，学生215人。1958年起教育事业有较大发展。现有完全中学1所，小学49所，幼儿园1所，在校学生1,650人，教职工234人。

试读结束，需要全本PDF请购买 www.ertongbook.com

文化事业：现有文化馆、文化站、新华书店、有线广播和电视录像差转，卫星地面接收站，电影院各一个，电影队21个（其中民办公助8个）。

卫生事业：建国后，发展较快。现有县人民医院、林业职工医院、县妇幼保健站、县防疫站和区、乡卫生院（所）等16个，医务人员共114人，病床44张。在计划生育指导下，1983年人口自然增长率已降到11.29‰。

五、名胜古迹

一是位于谷日乡境内的战国——秦汉石棺葬墓群，共有9个石棺墓葬，已出土的文物有：头盖骨、双耳罐、铜剑等，对研究本县古代历史提供了宝贵的资料。

二是子拖西乡境内的八角碉楼和古碉楼：据《定瞻厅志略》载，是为瞻堆十二景之首，誉称“高碉限目。”

此外，还有依西寺、嘎绒寺、土木寺、瓦秋寺等古寺庙。瓦秋寺收藏的钵教经典《甘珠尔》，是一部较为完善的极为珍贵的古文物。

ཉག་རོང་རྫོང་གི་གནས་ཚུལ་མདོར་བསྡུས།

ཉག་རོང་རྫོང་ནི་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་དབུས་ཕྱོགས་སུ་གནས་ཡོད། ས་ཁམས་དེ་ཤར་གྱི་གཞུང་ཐིག100°18′—100°52′བར་དང་བྱང་གི་འཕྲེད་ཐིག30°56′—31°31′བར་ལ་ཆགས་ཡོད། ཤར་ཕྱོགས་སུ་བྲག་འགོ་རྫོང་དང་རྟའུ་རྫོང་གཉིས་དང་འབྲེལ་ཡོད་པ་དང་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ལི་ཐང་རྫོང་དང་ཉག་ཆུ་རྫོང་གཉིས་དང་མུ་འབྲེལ་བྱས་ཡོད། ནུབ་ཕྱོགས་སུ་དཔལ་ཡུལ་རྫོང་དང་འབྲེལ་མཐུད་ཡོད། བྱང་ནུབ་ཕྱོགས་སྡེ་དགེ་རྫོང་དང་ས་འབྲེལ་བ། བྱང་ནས་ཁ་བ་ལུང་རིས་དཀར་མཛེས་རྫོང་དང་འབྲེལ་མཚམས་བྱས་ཡོད། ལྷོ་བྱང་བར་རྒྱང་ཐག་རིང་བ་དང་། ཤར་ནུབ་བར་ཀུ་དོག་པ། རྫོང་ཁོངས་གཏོགས་པའི་ཆུས་4དང་། ཤང་24། གྲོང་པ་92བཅས་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིའི་རྒྱ་ཁྱོན་སྤྱི་ལེ་གྲུ་བཞི་མ་8672ཡོད་པ་རེད། མི་གྲངས་སྡོམ་འབོར་38371ཡོད་པ། དེའི་ནང་བོད་རིགས་མི་གྲངས་31388དང་། རྒྱ་རིགས་མི་གྲངས་6971ཡོད། གཞན་ཡང་དབྱིས་དང། ཆའང། ཡུ་གུར། ཀའོ་རྟན་བཅས་ཀྱི་མི་རིགས་མི་གྲངས་12ཡོད། མི་གྲངས་འདུས་ཚད་སྤྱི་ལེ་གྲུ་བཞི་རེར་མི་གྲངས་0.226ཙམ་ལས་མེད་པ་རེད།

རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ཡོད་ས་ནི་རི་ནང་ལ་ཡིན་པ་དང་། ས་ཁམས་ཐིག་ཚད་དེ་ཤར་གྱི་གཞུང་ཐིག100°19′དང་བྱང་གི་འཕྲེད་ཐིག་30°56′ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་མཐོ་ཚད་སྨི་3050ཡི་སར་ཆགས་ཡོད། དར་མདོ་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ནུབ་བྱང་བར་དང་རྒྱང་ཐག་སྤྱི་ལེ475ཡོད་པ་རེད།

དང་པོ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ།

ཉག་རོང་རྫོང་ཞེས་པའི་མིང་དེ་ནགས་ཀྱི་རོང་གྲོག་གི་གོ་དོན་ཡོད། བཤད་སྲོལ་དུ་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་འགོ་ཐོག་མའི་སྐབས་སུ་ས་ཆ་དེ་གཞི་བླ་མ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་ཧྲུ་པིས་ལེ་མཇལ་སྐབས་ཆོས་ཀྱི་ཐབས་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྕགས་མདུང་ཞིག་མདུད་པ་རྒྱག་པས་ཡོན་རྒྱལ་རབས་གོང་མས་དགའ་མགུ་ཡི་རང་དང་ནས་བླ་མ་དེ་ལ་ཐུའུ་སིའི་གོ་གནས་གནང་པས་མིང་ལ་ལྕགས་མདུད་ཐུའུ་སི་ཞེས་བརྗོད། ས་ཆ་དེའང་དུས་དེ་ནས་བཟུང་སྡེ་ལྕགས་མདུད་ཅེས་མིང་ཐོབ་པ་རེད། མིང་ཧྲུང་ཨུབ་ལོ་དྲུག་པར་(སྤྱི་ལོ་1373ལོ)ས་ཆ་དེ་གཞི་འགོ་པ་ལ་རིམ་པ་ལྔ་ཡི་ཐུའུ་སིའི་གོ་གནས་གནང་སྡེ་ལྕགས་མདུད་སྟོད་སྨད་བར་གསུམ་གྱི་ས་ཆ་བདག་དབང་བྱེད་དུ་བཅུག མན་ཇུའི་གོང་མ་ཁང་ཤིས་ལོ་ཞེ་གཅིག(སྤྱི་ལོ1702ལོ)རིམ་པ་ལྔ་ཡི་བདེ་སྐྱོང་སི་ས་དེར་འཛུགས་པ་རེད། ཡུང་ཀྲེང་ལོ་དྲུག་པ་ནས་ཆན་ལུང་ལོ་བཅུ་པའི་བར་(སྤྱི་ལོ་1728ལོ་ནས་1745ལོའི་བར)གྱི་སྔ་ཕྱི་དུས་སུ་ཡང་ལྕགས་མདུད་སྟོད་མ་ལ་རོང་དཔོན་སི་དང་ལྕགས་མདུད་སྨད་མ་ལ་བདེ་སྐྱོང་སི། ལྕགས་མདུད་བར་མ་ལ་དཔོན་པོ་སི་བཅས་ཞེས་པའི་མིང་དབང་བསྐོས་བཞག་བྱས་སྟབས་ས་ཆ་དེ་ལ“ལྕགས་མདུད་གསུམ”ཞེས་པའང་བརྗོད་སྲོལ་ཡོད། ཆིང་ཏའོ་ཀོང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་ནས་ཐོང་ཀྲི་ལོ་བཞི་པར་(སྤྱི་ལོ་1848ལོ་ནས་1865ལོའི་བར་)ལྕགས་མདུད་གསུམ་གྱི་ས་ཆ་ཚང་མ་ལྕགས་མདུད་བར་མའི་ཐུའུ་ཅིའུ་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ལག་དུ་དབང་བཟུང་བ་རེད། ཐོང་ཀྲི་ལོ་བཞི་པར་(སྤྱི་ལོ་1865ལོ་)བོད་ལྗོངས་ཀྱི་དབང་དུ་གཏོགས། ཀྭང་ཞོས་ལོ་སོ་བཞི་པར་(སྤྱི་ལོ་1908ལོ)མཐའ་མཚམས་དོན་གཉེར་བློན་ཆེན་ཀྲ་ཨ་བན་གྱིས་རོགས་དན་དཔོན་པོ་སུང་ལིང་ཁྲིད་ནས་བོད་ལ་བཙའ་སྟོད་བྱེད་དུ་

བཙུག་ནས་ལྷུགས་མདུད་གསུམ་དེ་དཔལ་ཡུལ་ཁྲལ་གྱི་དབང་དུ་གཏོགས་པའི་ཚིག……
མཚན་འགོད་ཅིང་། ཞོན་ཐོང་ལོ་གསུམ་པར་(སྤྱི་ལོ་1911ལོ་)"གོང་མས……
བསྐོས་པའི་དཔོན་པོས་དབང་སྒྱུར་བྱེད་པའི་ལམ་ལུགས་"ལག་ལེན་དུ་བསྟར་ནས……
རྫོང་ཏུང་དང་རྫོང་ཤུལ། ཉག་སྟོད། ཉག་སྨད་བཅས་སྟོང་དཔོན་ཆེན་པོ་
བཞི་(དུད་ཚང་སྟོང་ཕྲག་ཆེ་བཞི)ས་དེ་གར་འཛུགས་པ་དང་འབྲེལ་ལོ་དེའི་ཟླ་བ……
དྲུག་པར་ཡང་ལྷུགས་མདུད་ཨུ་ཡོན་གྱི་གོ་གནས་བསྐོས་ཤིང་། ཁྲིན་པན་ཅིན……
ཉིའུ་ཏི་ཏུའུ་ཡི་ཁོངས་སུ་གཏོགས། ལྷུགས་ཕག་ལོའི་གསར་བརྗེ་རྗེས་སུ་སྤྱི་ལོ……
1913ལོར་ས་དེ་ལ་རྫོང་རྩབ་ཞན་འཛུགས་རྗེས་བྱས་ཀྱང་འཛུགས་མེད་པ་རེད།
མིན་གོ་ལོ་ལྔ་པའི་(སྤྱི་ལོ་1916ལོ)ཟླ་བ་བརྒྱད་པའི་ཚེས་གཅིག་ཉིན་གཞི་ནས་ས……
དེར་རྫོང་དངོས་སུ་བཙུགས་ནས་རྫོང་གི་མིང་ལ་རྒྱ་མིང་ཅན་ཏ་ཞེས་བཏགས།
བཏགས་མིང་དེ་"ལྷུགས་མདུད་གསུམ་དེ་རྒྱ་རུ་འགྱུར་བ"ཞེས་པའི་གོ་དོན་ཡོད།
ཀྱང་གོ་གསར་པ་དབྱ་བརྟེས་ནས་བཟུང་མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་གྱི་སྲིད་ཇུས་ལག་ལེན……
དུ་བསྟར་ཞིང་། 1951ལོར་སྤྱན་ཟླ་མི་རིགས་ལ་མཐོང་ཆུང་བྱེད་པའི"ཅན་ཏ"ཞེས་
པའི་བཏགས་མིང་དེ་མི་དགོས་པ་བཟོས་པ་མ་ཚད་རྫོང་གི་གྲོང་ཁྲལ་ས་དབྱིབས་དེ……
འབྲུག་འགོ་ལྟར་ཡིན་སྟབས་སྔོན་མའི་དུས་སུ་བོད་སྐད་དུ"འབྲུག་མགོ"ཞེས་བཏགས།
བཅིངས་འགྲོལ་བཏང་ནས་བཟུང་"འབྲུག་གསར"ཞེས་མིང་གསར་པ་བཏགས་པ་རེད།
མིང་དེ་"འབྲུག་ལ་གསར་སྐྱེས་ཐོབ"པའི་གོ་དོན་ཡོད་པས་རྒྱ་མིང་དུ་ཤིན་ལུང་ཞན……
ཞེས་མིང་གསར་བཏགས་བྱས་པ་རེད། ས་ཆ་དེ་རྫོང་འཛུགས་ནས་བཟུང་སྔ་ཕྱི……
དུས་སུ་འདན་ཁོག་རྫ་དང་ཁྲིན་པན་ཀྲེན་སྤུའུ་ཏི་སུའུ། ཁྲིན་པན་དན་ཁེན་ཏི……
སུའུ། ཤིས་ཁམས་སྲིད་དོན་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་བཅས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་མྱོང་།
1931ལོར་དུས་སྐབས་ཞིག་ལ་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས།
ལོ་དེའི་ཕྱི་ལོ་སླར་ཡང་ཤིས་ཁམས་སྲིད་དོན་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་
རེད། ཤིས་ཁམས་དུ་ཞིང་ཆེན་འཛུགས་རྗེས་ཤིས་ཁམས་ཞིང་ཆེན་སྲིད་དོན་ལྷ……

ཞིབ་ཁྲལ་ཡང་བཞི་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཤིང་། 1950ལོར་ཤིས་ཁམས་ཞིང་ཆེན་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་དང་1955ལོ་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ནས་ད་ལྟ་བར་དུ་ཡིན།

གཉིས་པ། རངབྱུ་ང་གི་ཆ་རྐྱེན།

ཉག་རོང་རྫོང་དེ་མཚོ་བོད་ས་མཐོའི་ཤར་ལྷོ་མཐའ་མཚམས་སུ་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། ཁྲོན་ཤིས་རི་ཐང་དང་འཕྲེད་རྒྱུག་རི་ཁྲལ་གྱི་འབྲེལ་མཐུད་ས་ཁུལ་ལ་གཏོགས་པ་རེད། ས་ཁོངས་ནང་རི་ཚོགས་རི་རྩེག་དང་ལུང་གཟར་འཕྲེང་གཞུང་དུ་དྲ་བ་ལྟར་སྤྲེལ་བ། ས་བབ་ནི་བྱང་ཕྱོགས་མཐོ་བ་དང་། ལྷོ་ཕྱོགས་དམའ་བ་ཡིན། ས་ངོས་ཆགས་ཚུལ་ནི་རི་ཐང་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་རེད། བྱང་ཕྱོགས་སུ་རྒྱ་མཚོ་ངོས་ལས་མཐོ་ཚད་སྨི་4800—5400བར་ནི་རི་བོ་མཐོན་པོ་དང་རི་བོ་མཐོ་ཤོས་ཡིན(རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་སྤྱིའི་རྒྱ་ཁྱོན་གྱི་བརྒྱ་ཆ་བཅུ་བཞི་ཟིན་ཡོད)རི་རྩེ་མཐོ་ཤོས་ནི་ཟུར་པ་ཤང་གི་ཁ་བ་ལུང་རི་གངས་རི་ཆེན་པོ་དེ་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་མཐོ་ཚད་སྨི་5995ཡོད། ལོ་རྟོལ་པོར་ཁ་བ་མི་ཞུ་བ་དང་དེང་དུས་ཀྱི་འཁྱག་རོམ་ཆུ་བོ་འབབ་ཀྱིན་ཡོད། ས་ཁ་དམའ་ཤོས་ནི་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྩི་ཐོག་གཤིས་ཤང་ཀྱི་སྟོམ་པ་གྲོང་ཡིན། རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་མཐོ་ཚད་སྨི་2760ཙམ་ལས་མེད། རྫོང་ཁོངས་དབུས་ཕྱོགས་སུ་ཉག་ཆུ་གཙང་པོས་ལྷོ་བྱང་འཕྲེད་གཞུང་དུ་སྣོལ་བས་གཅོད་འབྲེག་དྲག་པོའི་རི་ཐང་དུ་གྱུར་པ་རེད། ཤར་ནུབ་ཕྱོགས་སུ་གཅོད་འབྲེག་ཙུང་ཞན་ཅིང་བ་རླབས་ལྟར་ས་བབ་ཁོད་སྙོམས་པོ་མིན་པ། ས་བདེ་པོ་རྒྱ་ཆེ་བའི་རི་ཐང་ས་ངོས་(རྫོང་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱིའི་རྒྱ་ཁྱོན་གྱི་བརྒྱ་ཆ་76ཟིན་ཡོད)ཉག་ཆུ་གཙང་པོ་འགྲམ་གཉིས་ལ་ཀུ་རྡོག་པོའི་བདེ་ཐང་ནི་མཚམས་རེ་མཚམས་རེར་ཁྲབ་ཡོད(རྫོང་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱིའི་རྒྱ་

ཁྲིན་གྱི་བརྒྱ་ཆ་10ཟིན་ཡོད)དེ་ནི་རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་རྨ་ཞིང་སྨྲུས་ས་གཙོ་བོ་ཡིན།

ཆུ་བོ་ནི་ཉག་ཆུ་གཙང་པོའི་ཆུ་རྒྱུད་ལ་གཏོགས་པ། ཉག་ཆུ་གཙང་པོ་བྱང་ནས་དཀར་མཛེས་རྫོང་གི་ས་ཁོངས་ནས་འབབ། ལྷོ་ནས་ཉག་ཆུ་རྫོང་ལ་འབབ། འབབ་ཚད་སྤྱི་ལེ175ཡིན། རྫོང་ཁོངས་ནང་འབབ་པའི་ཆུ་བོ་ནི་ཨ་གསེར་ལུང་། སྨེ་ཁོག རོགས་སྙིང་ཁོག སྤྲང་རིང་ལུང་པ། ཆོས་ཡུལ་ལུང་། རྒྱ་ར་གཤིས་ལུང་པ། ཤང་ཆུ། དགའ་ལ་ལུང་། ཡོངས་ལ་གཤིས་ལུང་པ། རྟེ་ཐོག་གཤིས་ལུང་། སྣ་ཆུ་བཅས་ཀྱི་ཆུ་ལག་བཅུ་བདུན་ཡོད། ལོ་རེར་ཆ་སྙོམ་འབབ་ཚད་སྤྱི་དུང་ཕྱུར་རྒྱ་དཔངས་གྲུ་བཞི་25.57ཙམ་ཡིན། ཆུ་ཤུགས་སྟོབས་ཤུགས(ཉག་ཆུ་གཙང་པོ་རྩུད་མེད)སློག་ཅན་ཝ549,543ཙམ་འདོན་ཐུབ་པ་རེད། གསར་སྤེལ་བྱེད་ཆོག་པའི་ཚད་ཅན་ཝ་210,336ཡོད། ཆུ་གློག་ཆུང་བ་ས་རྩུགས་བཅུ་ཙམ་བཙུགས་ཡོད། གློག་སྐྱུར་བྱས་པའི་འཕྲུལ་འཁོར་ནས་བཏོན་པའི་གློག་ཤུགས་ཀྱི་གྲངས་ཚད་ཅན་ཝ589ཡིན་པ་དང་། བེད་སྤྱོད་བྱས་ཚད་བརྒྱ་ཆ0.28མ་གཏོགས་མེད། ཆུ་བེད་སྤྱོད་ཁུངས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་ད་དུང་འཕོར་ཆེན་གསར་སྤེལ་བྱེད་ཆོག་པ་ཡིན།

ཉག་རོང་རྫོང་གི་གནམ་གཤིས་དེ་དྲོ་ཁུལ་བྱང་མའི་རི་མཐོའི་གནམ་གཤིས་སུ་གཏོགས་པ། གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་མངོན་གསལ་ཆེ་བས་རི་ཁུལ་གྱི་དྲོ་བའི་ས་ཁུལ་དང་རི་ཁུལ་གྱི་གྲང་ངར་ཆེ་བའི་ས་ཁུལ། རི་མཐོའི་གྲང་བའི་ས་ཁུལ། རི་མཐོའི་དར་ཆགས་པའི་ས་ཁུལ་བཅས་གནམ་གཤིས་སྣ་ཁ་བཞི་ཡོད། དུས་རྒྱུན་དུ་ས་མཐོ་སར་ཁ་བ་འབབ་པ་དང་ས་དམའ་སར་ཆར་པ་འབབ་པའི་ཁྱད་ཆོས་མཚོན་པ་རེད། ཕལ་ཆེ་རི་མགོ་ལ་གནམ་གཤིས་གྲང་བ་དང་རི་འདབས་ལ་གནམ་གཤིས་ཙུང་ཙམ་དྲོན་པོ་ཡིན་པས། ཡུལ་མི་ཚོ་མང་ཆེ་བས་རི་འདབས་ལུང་གཞུང་སར་སྡོད་བ་རེད། རྫོང་ཡོངས་ལ་ལོ་རེའི་ཆ་སྙོམ་དྲོད་ཚད7.4°Cཡིན་ཞིང་། ཆེས་གྲང་བའི་དུས་ཚོད(ཟླ་བ་དང་པོ་དང་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ)ནང་